

# Demensföreningen på Åland r.f.



## Verksamhetsberättelse 2016

### Syfte

Demensföreningens syfte är att bevaka intressen och rättigheter och att förbättra förhållandena för personer med demens och deras anhöriga och för yrkesverksamma inom området. Föreningen vill öka kännedomen om och förståelsen för hur det är att leva med demens, möta aktuella behov och trygga tillgången på information och kunskap om demens. Föreningen vill därmed medverka till en kvalitativ utveckling av demensomsorgen och demensvården i landskapet i samverkan med andra föreningar, organisationer och samhällsinstanser.

Demensföreningens profil är att vara kontaktskapande, rådgivande och stödande för i huvudsak personer med demens och deras anhöriga. Föreningens verksamhet skall tillgodose målgruppernas behov eftersom de själva kan ha begränsade möjligheter att föra sin talan i sak. Föreningen väcker initiativ och fungerar som referensgrupp och resursorganisation i samarbete med andra berörda föreningar, organisationer och samhällsinstanser. Föreningen är remissinstans i ärenden och lagförslag som berör föreningens målgrupper.

### Styrelse och ersättare, övriga funktionärer och verksamhetsgranskare.

#### Styrelse och ersättare

Annette Holmberg-Jansson	Ordförande (01.01-30.09)
Tuula Mattsson	Viceordförande
Lars-Erik Brunström	Styrelsemedlem
Inger Eriksson	Styrelsemedlem
Jatta Erämetsä	Styrelsemedlem
Regina Johansson	Styrelsemedlem
Eeva Jansson	Styrelsemedlem
Erik Brunström	Ersättare
Anne Sjölund	Ersättare

#### Övriga funktionärer

Cita Nylund	Vik. demensrådgivare
-------------	----------------------

#### Verksamhetsgranskare

Agneta Brunila	Ordinarie
Ann-Charlotte Sjölund	Ordinarie
Hans-Erik Lindeman	Ersättare

## 1. Demensrådgivning

Demensrådgivningen är ett av de högst prioriterade områdena inom föreningens verksamhet. Rådgivningen är avgiftsfri och tillgänglig för hela landskapet. De huvudsakliga målgrupperna är personer med kognitiv svikt och demens, deras anhöriga och föreningens medlemmar. Andra målgrupper har främst varit yrkesverksamma inom social- och hälsovård och övriga berörda serviceproducenter.

Demensrådgivningen har tillhandahållits av föreningens vikarierande demensrådgivare Cita Nylund.

Individuell rådgivning har tillhandahållits genom telefonkontakt, mottagning, hembesök, besök till andra enheter och e-postkontakt, i syfte att ge information, råd och stöd samt hänvisning till andra serviceproducenter. Rådgivningen har även omfattat möten med sakkunniga, föranledda av vård- och serviceplanering, olika ansökningar, och handledning.

- Antal rådgivningsbesök på kansliet: 71
- Antal rådgivningssamtal per telefon: 181
- Antal hembesök: 13
- Övriga rådgivningstillfällen (mail, chatt): 24
- Under året har samtliga 9 demensenheter besökts.

### **Samarbete och kvalitetssäkring inom ramen för Demensrådgivningen**

För att kunna följa med utvecklingen inom förenings- och rådgivningsarbetet har demensrådgivare Cita Nylund deltagit i följande:

- Månatliga arbetsplatsmöten vid Ålands handikappförbund.
- Olika fortbildningstillfällen i Ålands handikappförbunds regi under våren.
- Regelbunden kontakt med minnesmottagningen på ÅHS.
- Halvdagskurs i Stockholm 18 mars, Föreläsare Wilhelmina Hoffman, överläkare och rektor Stiftelsen Silviahemmet, Eva Jönsson, undersköterska och diplomerad Silviasyster tillsammans med styrelsemedlem Inger Eriksson.
- Kontaktforum och konferens för demens- och Alzheimerföreningar i Norden den 8-9 juni 2016 i Vasa tillsammans med viceordförande Tuula Matsson.
- Äldreomsorgsdagarna, 13-14 oktober i Stockholm.
- Folkhälsans föreläsning "Livskvalitet för äldre", 24 november.
- Studiebesök och samarbetsmöten med landskapsregeringens Socialbyrå och socialminister Wille Valve, Högskolan på Åland, Ålands vårdinstitut, Mariehamns socialkansli, Äldisprojektet och hjälpmedelsmottagningen.



Äldreomsorg på distans

## 2. Övrig förenings- och informationsverksamhet

### 2.1 Ekonomi

Föreningens verksamhet har i främsta hand finansierats med medel från Ålands Penningautomatförening. Övrig finansiering har bestått av medlemsavgifter, intäkter från hyllnings- och kondoleanskort samt julhälsningar.

Demensföreningen har en heltidsanställd (36h, 15 min/vecka) rådgivare vars främsta uppgift är att handha demensrådgivningen vid föreningens kansli. Kanslitiden är måndag – fredag kl. 09.00 – 15.00 och vid behov annan tid enligt överenskommelse.

Demensrådgivaren fungerar även som föreningens sekreterare och kassör.

Den ordinarie demensrådgivaren har varit sjukskriven hela verksamhetsåret. Föreningens löneutbetalningsskyldighet upphörde 31.08 2016.

### 2.2 Medlemmar och medlemsvärvning

Medlemsantalet har ökat från 135 till 159 personer( + 24). Medlemsvärvningen har främst skett genom demensrådgivaren, stödgruppsverksamhet, olika aktiviteter och styrelsemedlemmarna.

### 2.3 Styrelsemöten och arbetsgruppsmöten

Styrelsen har sammanträtt 14 gånger och behandlat 152 paragrafer. Styrelsen träffas i handikappförbundets lokaler på Skarpansvägen 30.

### 2.4 Medlemsmöten

**Vårmetet** hölls 26.04.2016 kl. 18.00 på Villa Carita. 10 medlemmar närvarade. Förutom stadgeenliga ärenden presenterade Sari Laine från Kreativ Ny Kraft sitt kommande projekt Sångbok med och för personer med minnessjukdom. Efter mötet bjöds på smörgåstårter och samvaro.

Den 2 februari arrangerade föreningen en anhöriglunch på Nautical för att informera medlemmarna om vårens aktiviteter. 22 medlemmar deltog.

**Höstmötet** hölls 14.11 2016 kl. 18.30 på restaurang Dinos i Mariehamn. 34 medlemmar närvarade. Föreningen bjöd deltagarna på mat, dryck och kaffe på maten.

Sjukskötarstuderanden Ida Holmberg och Anna Mattsson presenterade sitt examensarbete från Högskolan på Åland; "Äldre kvinnor på Åland som är närståendevårdare - faktorer som påverkar upplevelsen av börda."

## 2.5 Remissvar, yttranden och insändare

Föreningen har samarbetat med Ålands handikappförbund med avseende på gemensamma remissvar, yttranden och insändare.

Den 25 februari riktade vik. demensrådgivaren en skrivelse till ÅHS chefläkare Jaana Lignell angående den långa kötiden för patienter till minnesmottagningen som då överskred de lagstadgade 6 månaderna. Jaana Lignell inkom med ett svar där det redogjordes för åtgärder man planerade för att minska kötiderna.

Den 6 oktober riktade styrelsen för demensföreningen en skrivelse till ÅHS styrelse angående de planerade inbesparingarna och stängningen av demensavdelningen 1 A. ÅHS styrelse inkom med ett svar där det redogjordes för åtgärder för att kompensera stängningen av avdelning 1a samt åtgärder för att utveckla demensvården inom organisationen.

## 2.6 Representation

- Föreningens representant i Ålands handikappförbunds styrelse har varit Peter Häggström och ersättare Annette Holmberg-Jansson.
- Föreningen hade ingen representant vid Ålands handikappförbunds vårmöte På förbundets höstmöte deltog Tuula Mattsson.

## 2.7 Informationsverksamhet

**Skriftlig medlemsinformation** har under året bland annat bestått i medlemsbrev enligt behov med anledning av medlemsmöten och övriga aktiviteter. Föreningen har prenumererat på tidningen Demensforum från Demensförbundet i Sverige, som utkommer fyra gånger per år, vilken distribuerats till medlemmarna samt även till 10 olika serviceboenden.

**Skriftligt informationsmaterial** har distribuerats till enskilda personer och enheter, som kommit ifråga för demensrådgivning, möten, gruppverksamhet och undervisning. Information, rådgivning och stöd har riktat sig till medlemmar, klienter, anhöriga, yrkesverksamma inom social- och hälsovård, andra serviceproducenter, studerande, förtroendevalda och allmänheten.

### Föreläsning

I samband med Internationella Alzheimerdagen ordnade föreningen i samarbete med ABF och Mariehamns pensionärsförening två föreläsningar på temat ” När minnet sviker” med sjukskötare Annika Gustafsson- Björqvist från Finlands minnesspecialister rf , 19 och 20 september.

**På Internationella Alzheimerdagen** 21 september fanns föreningen på Sittkoffs galleria och delade ut information om föreningen.

**Seniormässa** på Röda kors-gården deltog föreningen i 26 oktober.

**Handboken** ” Hur tryggar jag att min vilja blir respekterad” har delats ut till alla deltagare i anhöriggrupperna, samt har funnits att hämta på kansliet för intresserade medlemmar. Ett 50-tal handböcker har delats ut under året.



### **Föreläsningar**

Under våren arrangerade föreningen en serie föreläsningar på temat ”lära sig leva med demenssjukdom”. Föreläsningarna som ägde rum i folkhälsans allaktivitetshus var välbesökta och uppskattade.

- 08.02 ”**Demenssjukdomar och deras medicinska behandling**”, Klinikchef Christian Andersson. ca 90 åhörare.
- 29.02 ” **Ergoterapi och hjälpmedel vid demenssjukdom**”, avd.chef paramedicin, Marina Härtull. Ca 45 åhörare.
- 14.03 ”**Kostens betydelse vid demenssjukdom**”, dietist Sofie Laurenz. Ca 60 åhörare.

- 04.04 ” **Bemötande av personer med demenssjukdom**”, dagverksamhetsledare Mejt Svahnström. Ca 70 åhörare.

## 2.8 Medlemsaktiviteter

Fredagen den 13 maj bjöd föreningen på pingstkaffe i Sjö kvarteret, på restaurang Niska. Smeden Aron Darmark förevisade järnsmede enligt gamla metoder i smedjan och lärde ut några enkla grundmetoder. 6 personer deltog i träffen.

I föreningens sommarutflykt den 16 juni till Vårdö deltog 19 medlemmar. En inhyrd buss tog deltagarna till Vårdö och skolmuseet, kyrkan och Sandösunds camping för kaffe med dopp.

Under hösten har föreningen erbjudit medlemmarna möjlighet till frisim i Folkhälsans allaktivitetshus, torsdagar kl. 16.00 -17.00 . Sammanlagt 7 medlemmar har deltagit i simningen.

## Övrigt

Inför Landskapsregeringens budgetbehandling för 2017 bjöds samtliga lagtingsgrupper in till föreningen för att få information om föreningens verksamhet och om situationen för personer med demenssjukdom på Åland. Fyra tillfällen anordnades.

## 3. Organiserad stödgruppsverksamhet för anhöriga och närstående

Under året har organiserade gruppträffar i första hand ordnats för anhöriga och närstående vars maka/make bor hemma, men även för andra anhöriga vars närstående bor och vårdas på gruppboende eller institution. Syftet har varit att de anhöriga skall få information och stimulans och få utbyta erfarenheter genom att samtala och umgås i mindre grupper. Under motsvarande tid och på samma plats har de närstående med demens fått möjlighet till ordnad sysselsättning. Träffarna har varit avgiftsfria för deltagarna. Lättare servering har ingått. Deltagarna har haft eget ansvar för transport. Färdtjänst har kunnat användas. Tre grupper har träffats en gång i månaden.

Lämpliga lokaler för gruppträffarna har hyrts av Mariehamns församling, Mariehamns stadsbibliotek vid de tillfällen lokalerna vid Ålands handikappförbund inte kunnat användas

## 4. Samarbete med dagverksamheter och boende- och vårdenheter, Ålands hälso- och sjukvård, kommunerna, vårdutbildningsenheterna, patientintresseföreningarna och andra serviceproducenter

Demensföreningen vill bevaka intresset för målgrupperna beträffande en god daglig livskvalitet för personer med demens och en fungerande avlastning för anhöriga och närstående vårdare. Föreningen har ställt demensrådgivaren till förfogande som sakkunnig resursperson för utvecklandet av och stöd till kvalitativ dagverksamhet och anpassade boende- och vårdenheter i de olika kommunerna. En kontinuerlig kontakt och ett gott samarbete med de olika aktörerna inom verksamhetsområdet gynnar sakfrågan och underlättar utvecklandet av omsorgen för de berörda personerna. Ett mål har varit att kontakten med föreningen ska vara en naturlig del av verksamheten.

De nio olika demensboendena har besökts av demensrådgivaren under året. Skriftlig information har delats ut till samtliga. Demensrådgivaren har deltagit i verksamheten på de olika enheterna i mån av möjlighet.

Under våren erbjöd föreningen musikstunder med Anders Hallbäck för serviceboenden i skärgården, och i samband med dessa, en utbildning för personalen i taktmassage. Under våren besöktes Vårdö, Brändö och Kumlinge. Tre utbildningstillfällen a 2 lektioner vardera i taktmassage har hållits.

Föreningen har följt med kommunernas och landskapets arbete med servicen till personer med demenssjukdom, tagit del av styrdokument och bistått med information och sakkunskap till dessa. Föreningen har även bevakat intressegruppens rättigheter i utvecklandet av handlingsplaner, lagar och förordningar.

### **Nordiskt samarbetsmöte**

Föreningens viceordförande Tuula Mattsson och vik. demensrådgivare Cita Nylund deltog i den Nordiska samarbetskonferensen i Vasa 18-19 juni. Konferensen omfattar hela Norden och i samband med konferensen höll vik. demensrådgivaren en presentation av arbetet med hjärnhälsa på Åland. Bland föreläsningarna kan nämnas "Projektet Hjärningar", "Risk factors and prevention of dementia" och "Att bo hemma med kvalitet till livets slut".

### **Ålandsmässan**

Föreningen deltog i Handikappförbundets monter på mässan 19-20 mars med skriftlig och muntlig information om föreningens verksamhet.

### **Öppet hus på Handicampen**

I samband med att den nya FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning ratificerades höll förbundet ett Öppet hus tisdag den 30 augusti kl. 11-13 där föreningen deltog.

### **Prova-på, Mariehamns stad**

Förbundet ordnade ett prova-på- tillfälle i samarbete med Mariehamns stad den 23 november, där demensföreningen deltog med en så kallad demenssimulering.





ÅT 23.09.2017

## Övrigt

Under året har föreningen samarbetat med bl.a. handikappförbundets övriga medlemsföreningar, ÅHS geriatriska enhet samt minnesmottagningen, kommunernas demens- och äldreboenden samt Demensförbundet i Sverige och Muistiliitto i Finland.

Under året har även kulturprojektet ett musikbokprojekt "Minns du- Våra visor" pågått i kulturarbetare Sari Laines regi. Projektets mål är att ge ut en visbok med texter av personer med minnessjukdom, tonsatta av lokala tonsättare och illustrerade av konststuderande ungdomar från Folkhögskolan. Föreningens demensrådgivare har bistått med information och sakkunskap till projektet.

Föreningen inledde under våren ett samarbete med Ungdomsprojektet Katapult, där arbetslösa ungdomar bekantat sig med verksamheten och fått information om demenssjukdomar, samt möjlighet att besöka enheterna. Projektet avslutades med att ungdomarna skapade aktivitetsförkläden som julgåva till enheterna, vilka delades ut inför julen.

## 5. Övrig stödverksamhet

Demensföreningen vill stöda utveckling av vården och omsorgen för personer med demenssjukdom. Att uppmuntra till studier och fördjupade studier inom geriatri och demensvård förbättrar kvaliteten på vården i ett långt perspektiv.

För att uppmuntra studier inom omsorg och vård tilldelar föreningen stipendium till studerande vid Högskolan på Åland och vid Ålands yrkesgymnasium. Stipendium kan komma ifråga för både inriktning på omsorg och vård för äldre och för inriktning på yngre. Under 2016 har tilldelats tre stipendier till studerande på Ålands yrkesgymnasium och två stipendier till studeranden vid Ålands högskola.



I juni fördelade styrelsen medel som inkommit genom kondoleansinbetalningar, sk guldkantmedel, till demensenheterna, av en summa av 40€/klient, till 82 klienter. Under sommaren och hösten användes gåvorna bland annat till inköp av sommarblommor, sångstunder, cafebesök, utflykter och restaurangmiddagar för klienterna.

## **Övrigt**

Föreningens styrdokument består av föreningens stadgar från 2012, föreningslagen, verksamhetsplan samt budget. Utöver detta har föreningen en jämställdhetspolicy. Policyns syfte har varit att stärka ett gott socialt klimat och trivsel för styrelsemedlemmarna, demensrådgivaren och föreningsmedlemmarna samt för övriga personer som har berörts av demensföreningens verksamhet. Föreningen har arbetat för ett samhälle där personer med demens och deras anhöriga skall omfattas av delaktighet och gemenskap och på lika villkor och med lika ansvar som andra samhällsmedborgare.

Demensföreningens styrelse framför härmed sitt tack till alla medlemmar och medarbetare samt till alla andra som har engagerat sig och bidragit till föreningens verksamhet under 2016.

**Mariehamn 27.03**

**Styrelsen för Demensföreningen på Åland r.f.**